

ΣΤΕ 1942/2016 [Αρμόδιο δικαστήριο επί επιβολής περιβαλλοντικών προστίμων]

Περίληψη

-Το κρινόμενο ένδικο βοήθημα, που στρέφεται κατά έκθεσης αυτοψίας των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος και πράξης βεβαίωσης παράβασης της Προϊσταμένης της Επιθεώρησης Νοτίου Ελλάδος του ΣΕΠΔΕΜ, αν και επιγράφεται ως «αίτηση ακυρώσεως», αποτελεί προσφυγή ουσίας, η εκδίκαση της οποίας ανήκει στο κατά τόπο αρμόδιο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών, στο οποίο και πρέπει να παραπεμφθεί. Στο δικαστήριο δε αυτό ανήκει και η κρίση περί του παραδεκτού της εν λόγω προσφυγής.

Πρόεδρος: Γ. Παπαγεωργίου

Εισηγητής: Δ. Βασιλειάδης

Βασικές σκέψεις

1. Επειδή, με το κρινόμενο ένδικο βοήθημα, το οποίο επιγράφεται ως «αίτηση ακυρώσεως», ζητείται η ακύρωση α) της από 12.12.2014 έκθεσης αυτοψίας των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος και β) της 516/27.2.2015 πράξης βεβαίωσης παράβασης της Προϊσταμένης της Επιθεώρησης Νοτίου Ελλάδος, του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων, με την οποία διαπιστώθηκε, κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 9 του ν. 2947/2001, ότι ο Δήμος Αθηναίων κατά τη λειτουργία σταθμού προσωρινής αποθήκευσης ανακυκλώσιμων υλικών στην περιοχή του Ελαιώνα παραβίασε διατάξεις που έχουν τεθεί για την προστασία του περιβάλλοντος.
2. Επειδή, στο άρθρο 1 του ν. 1406/1983 (Α' 182), όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 29 παρ. 3 και 4 του ν. 2721/1999 (Α' 112), 51 του ν. 3659/2008 (Α' 77) και 48 παρ. 3 και 4 του ν. 3900/2010 (Α' 213) ορίζονται τα εξής: «1. ... 5. Με την επιφύλαξη των περιπτώσεων ε', η' και ι' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 702/1977 και της παραγράφου 4Α, οι διαφορές που προκύπτουν από την έκδοση διοικητικών πράξεων, οι οποίες αφορούν την επιβολή αποκλειστικά και μόνο προστίμου, εκδικάζονται, ως διαφορές ουσίας, από τα κατά τόπον αρμόδια διοικητικά πρωτοδικεία. Εξακολουθούν να υπάγονται στην ακυρωτική αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας οι διαφορές που προκύπτουν από πράξεις επιβολής προστίμου, τις οποίες εκδίδουν η Τράπεζα της Ελλάδος και οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, εφόσον δεν προβλέπει άλλως η νομοθεσία τους [...]». Στη συνέχεια, με το άρθρο 66 του ν. 4055/2012 (Α' 51) ορίσθηκε ότι «1. Οι διαφορές που προκύπτουν από την έκδοση διοικητικών πράξεων, οι οποίες αφορούν την επιβολή διοικητικών κυρώσεων, εκδικάζονται ως διαφορές ουσίας από τα κατά τόπον αρμόδια διοικητικά πρωτοδικεία [...]

2. Η προηγούμενη παράγραφος δεν έχει εφαρμογή: α) στις κυρώσεις πειθαρχικού χαρακτήρα [...], β) στις διαφορές των περιπτώσεων η' και ι' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 702/1977 (Α' 268), γ) στις διαφορές που προκύπτουν από πράξεις επιβολής κυρώσεων, τις οποίες εκδίδουν η Τράπεζα της Ελλάδος, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές».
3. Επειδή, το άρθρο 9 παρ. Α του ν. 2947/2001 (Α' 228), όπως έχει τροποποιηθεί διαδοχικώς με τα άρθρα 38 του ν. 3710/2008 (Α' 216) και 53 παρ. 2 του ν. 3900/2010 (Α' 213) ορίζει τα εξής: «1 [...] 4. Οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος της Ε.Υ.Ε.Π. μπορούν να διενεργούν αυτοψίες σε κάθε δημόσιο ή ιδιωτικό έργο ή δραστηριότητα που υπάγεται στις διατάξεις περί προστασίας περιβάλλοντος ή επιβάλλεται για την αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων της παρ. 2 του παρόντος και να προβαίνουν σε ελέγχους και μετρήσεις, καθώς και στη συλλογή κάθε χρήσιμου κατά την κρίση τους στοιχείου για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ε.Υ.Ε.Π. Τούτο ισχύει ανεξάρτητα από την τυχόν αρμοδιότητα άλλης αρχής να προβαίνει σε ανάλογο έλεγχο. Η παράγραφος 4α του άρθρου 5 του ν. 3074/2002 ... εφαρμόζεται και για τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος. Μετά από κάθε έλεγχο συντάσσεται έκθεση αυτοψίας από τον Επιθεωρητή ή το κλιμάκιο Επιθεωρητών που ενήργησαν τον έλεγχο. Εφόσον διαπιστωθεί παράβαση της νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος ή των περιβαλλοντικών όρων που έχουν επιβληθεί, συντάσσεται σχετική έκθεση ελέγχου η οποία επιδίδεται στον παραβάτη, ο οποίος ταυτόχρονα καλείται σε απολογία. Για την απολογία αυτή τάσσεται προθεσμία που δεν μπορεί να είναι μικρότερη από πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από την επίδοση της πρόσκλησης. Ύστερα από την υποβολή της απολογίας ή την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας που τάχθηκε για την υποβολή της, ο Επιθεωρητής Περιβάλλοντος συντάσσει αιτιολογημένη πράξη βεβαίωσης ή μη της παράβασης. Αντίγραφο της πράξης βεβαίωσης της παράβασης αποστέλλεται στην αρχή που χορήγησε στον παραβάτη την άδεια κατασκευής ή λειτουργίας του έργου ή έναρξης της δραστηριότητας ή, κατά περίπτωση, την ανανέωση αυτών. Αντίγραφο της ίδιας πράξης διαβιβάζεται επίσης και στον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελειοδικών για τυχόν αξιόποινες πράξεις. 5 [...] 6. Η είσπραξη των επιβαλλόμενων προστίμων γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.). 7. Κατά των πράξεων επιβολής προστίμου χωρεί προσφυγή στο διοικητικό πρωτοδικείο. Οι παραπάνω διαφορές διέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας [...]». Εξάλλου, όπως ορίζεται στο άρθρο 31 παρ. 9 του ν. 4014/2011 (Α' 9), το άρθρο 21 του νόμου αυτού αντικατέστησε, μεταξύ άλλων, και την παρ. 5 του προαναφερθέντος άρθρου 9Α του ν. 2947/2001 ως εξής: «1. Σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που προκαλούν οποιαδήποτε ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος ή παραβαίνουν τις διατάξεις του παρόντος ή των κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδόμενων διαταγμάτων ή

- υπουργικών αποφάσεων ή αποφάσεων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή της Περιφέρειας, ανεξάρτητα από την αστική ή ποινική ευθύνη, επιβάλλεται ως διοικητική κύρωση πρόστιμο από πεντακόσια (500) μέχρι δύο εκατομμύρια (2.000.000) ευρώ. Τα εν λόγω πρόστιμα επιβάλλονται ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης, τη συχνότητα, την υποτροπή, το ύψος υπέρβασης των θεσμοθετημένων ορίων εκπομπών και την παραβίαση των περιβαλλοντικών όρων και προτύπων περιβαλλοντικών δεσμεύσεων. 2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, για την επιβολή των ανωτέρω προστίμων απαιτείται απόφαση των κάτωθι αναφερομένων, ύστερα από εισήγηση προς αυτούς των υπηρεσιών ή/και οργάνων της παραγράφου 3 του άρθρου 20 του παρόντος, ανάλογα με το ύψος των προστίμων: α) Από τον οικείο Περιφερειάρχη, εφόσον το ύψος του προστίμου ανέρχεται έως και τις διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ. β) Από τον Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εφόσον το ύψος του προστίμου κυμαίνεται μεταξύ διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ έως και τις πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ. γ) Από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, εφόσον το ύψος του προστίμου υπερβαίνει τις πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ. 3. Για την επιβολή προστίμων, μετά από περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις που διεξάγει η ΕΥΕΠ, απαιτείται απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, κατόπιν εισήγησης της ΕΥΕΠ, ανεξαρτήτως του ύψους του προστίμου [...]». Σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις των άρθρων 66 του ν. 4055/2012 και 1 παρ. 5 του ν. 1406/1983 (ανωτ. σκέψη 2), προς τις οποίες στοιχεί και η ρύθμιση της ως άνω υποπαραγ. 7 της παρ. Α' του άρθρου 9 του ν. 2947/2001, η πράξη επιβολής προστίμου που εκδίδεται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 9 του ν. 2971/2001 υπόκειται σε προσφυγή ενώπιον του αρμόδιου Διοικητικού Πρωτοδικείου. Εξάλλου, ένδικο βοήθημα που στρέφεται κατά της έκθεσης αυτοψίας και της πράξης βεβαίωσης της παράβασης, τις οποίες συντάσσουν οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος κατ' εφαρμογήν των αυτών διατάξεων του άρθρου 9 του ν. 2947/2001, έχει τον χαρακτήρα προσφυγής ουσίας και η εκδίκασή του υπάγεται στο αρμόδιο Διοικητικό Πρωτοδικείο, δεδομένου ότι η έκθεση αυτοψίας και η πράξη με την οποία βεβαιώνεται η τέλεση της παράβασης εντάσσονται στη διαδικασία ελέγχου της παράβασης και επιβολής της διοικητικής κύρωσης του προστίμου (πρβλ. ΣτΕ 253/2015, 1784/2015 κ.ά.).
4. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, κατόπιν καταγγελίας οι Επιθεωρητές του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων (εφεξής: ΣΕΠΔΕΜ), πραγματοποίησαν αυτοψία στις 12.12.2014 σε έκταση 10 περίπου στρεμμάτων στον Ελαιώνα Αττικής (πρώην εγκαταστάσεις της SOFTEX). Σύμφωνα με την από 12.12.2014 έκθεση αυτοψίας των Επιθεωρητών, στην ανωτέρω έκταση λειτουργούσε σταθμός προσωρινής αποθήκευσης ανακυκλώσιμων υλικών και χώρος στάθμευσης

οχημάτων του Δήμου Αθηναίων, χωρίς την απαιτούμενη από το άρθρο 8 της κ.υ.α. 50910/2003 (Α΄ 1909) άδεια συλλογής και μεταφοράς μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων. Με το 221/27.1.2015 έγγραφο της Προϊσταμένης της Επιθεώρησης Νοτίου Ελλάδος κλήθηκε ο Δήμος Αθηναίων σε απολογία για παράβαση του άρθρου 36 παρ. 4 του ν. 4042/2012 σε συνδυασμό με το άρθρο 8 παρ. 1 της ως άνω κ.υ.α και στη συνέχεια συντάχθηκαν η 516/27.2.2015 πράξη του ίδιου οργάνου με την οποία βεβαιώθηκε η παράβαση καθώς και η 521/27.2.2015 εισήγηση της Γενικής Διευθύντριας του ΣΕΠΔΕΜ, περί επιβολής προστίμου στον Δήμο Αθηναίων. Μετά ταύτα, και αφού ο Δήμος Αθηναίων διατύπωσε τις απόψεις του επί της ανωτέρω εισήγησης, εκδόθηκε η 1298/22.5.2015 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με την οποία επιβλήθηκε σε βάρος του Δήμου πρόστιμο για την προαναφερθείσα παράβαση ύψους 2.750 ευρώ. Τέλος, σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκομίσθηκαν πριν από τη συζήτηση, κατά της ως άνω πράξης επιβολής προστίμου ο Δήμος Αθηναίων άσκησε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών (αρ. καταθ. 16515/2015).

5. Επειδή, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στη σκέψη 3, το κρινόμενο ένδικο βοήθημα, που στρέφεται κατά της από 12.12.2014 έκθεσης αυτοψίας των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος και της 516/27.2.2015 πράξης βεβαίωσης παράβασης της Προϊσταμένης της Επιθεώρησης Νοτίου Ελλάδος του ΣΕΠΔΕΜ, αν και επιγράφεται ως «αίτηση ακυρώσεως», αποτελεί προσφυγή ουσίας, η εκδίκαση της οποίας ανήκει στο κατά τόπο αρμόδιο, κατά το άρθρο 7 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α΄ 97), Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών, στο οποίο και πρέπει να παραπεμφθεί, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 34 παρ. 1 του ν. 1968/1991 (Α΄ 150). Στο δικαστήριο δε αυτό ανήκει, κατά την παρ. 2 του άρθρου 34 του ίδιου ν. 1968/1991, και η κρίση περί του παραδεκτού της εν λόγω προσφυγής (πρβλ. ΣτΕ 86/2016 κ.ά.).